

Onderwerp Uitvoeringsplan Groen

Steller G.G. Hummel

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 47 59 Bijlage(n) 3

Ons kenmerk

Datum 16-12-2020 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

In The Next City, het coalitieakkoord en Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Groningen zijn vele opgaven op hoofdlijnen benoemd ten aanzien van groen, ecologie, biodiversiteit en klimaatadaptatie (hittestress en wateroverlast). Vitamine G, het Groenplan, geeft een uitwerking van de opgaven. Het zet een koers uit en ook worden maatregelen, spelregels, generieke principes en inspiratieve oplossingsrichtingen beschreven. Het door ons vastgestelde Uitvoeringsplan Groen geeft aan wat we tussen 2021 en 2025 gaan doen aan het vergroenen en klimaat adaptief maken van de gemeente.

Via het Uitvoeringsplan Groen investeren we tot en met 2025 ruim 24 miljoen euro in het vergroenen en klimaat adaptief maken van de gemeente. Daarvan reserveren we ruim 3,5 miljoen euro voor de aanplant van extra bomen. Voor het ontstenen van de openbare ruimte, de aanpak van klimaatkwetsbare wijken en andere klimaat adaptieve gerelateerde projecten reserveren we bijna 5 miljoen uit het GWRP. Voor landschaps- en ecologieprojecten reserveren we 0,7 miljoen euro. Ruim 11 miljoen euro investeren we in het renoveren en biodivers maken van groenvakken en het vervangen van bomen die bijvoorbeeld zijn gesneuveld door stormschade en ziekten.

Daarbovenop is uit een eerste globale inventarisatie van alle gebiedsontwikkelingen op te maken dat we de komende twintig jaar tussen 25 en 35 miljoen euro investeren in een groene en klimaatbestendige openbare ruimte.

Waarde van groen

Wanneer het gaat om het behoud en versterken van het leefklimaat in stad en ommeland is groen belangrijk. Dit geldt voor zowel mensen als dieren. Wij zijn ons bewust van de bijdrage die groen levert aan een goede leefomgeving.

Denk aan natuurwaarde, gezondheid, een betere luchtkwaliteit, klimaat adaptieve omgeving, recreatiewaarde, esthetische waarde, cultuurhistorische waarde en ook economische waarde. Groen biedt een plek voor ontmoeting en beweging en draagt bij aan een goed woon- en werkklimaat en een gezonde levensstijl. In alles wat we doen hebben we deze groenwaarden in het vizier: van het inpassen van bestaand groen en nieuw groen bij ontwikkelingen, tot het goed onderhouden, zodat groen volwassen wordt en bomen monumentaal.

Groen speelt een belangrijke rol in het behouden en versterken van de leefkwaliteit. We zijn al op de goede weg gezien de uitkomsten van de benchmark van adviesbureau Arcadis waarin Groningen wordt uitgeroepen tot de Gezondste stad van het land. Groen is een belangrijke pijler binnen deze benchmark. Met dit Uitvoeringsplan Groen versterken we de positie van groen.

Wat willen we

In het groenplan benoemen we de ambitie om meer, beter en bereikbaarder groen te maken. Door jaarlijks 1.000 bomen aan te planten in de openbare ruimte en 30.000 m² aan groen aan te brengen komt er meer groen in onze gemeente. Het groen is beter zodat het onder andere bijdraagt aan het tegengaan van hittestress en bestand is tegen plagen of ziekten. Aanleg, soortkeuze en beheer dragen bij aan beter groen. Een aaneengesloten groen netwerk verbindt het bebouwde gebied met het landschap en biedt een robuuste en obstakelvrije habitat voor plant en dier.

Het groen is aantrekkelijk om in te verblijven. Groen is nooit ver weg en is makkelijk te bereiken door onze inwoners. Een groene leefomgeving draagt bij aan gezond ouder worden: het geeft koele plekken bij hitte, het nodigt uit tot fietsen en wandelen en biedt een fijne plek voor ontmoeting.

Hoe gaan we het doen

De ambitie waarmaken doen we via een aantal uitgangspunten. We zetten meer in op samenwerken en verbinden. De opgaven zijn groot en pakken we op met inwoners, ondernemers en terrein beherende organisaties. Door groen als uitgangspunt in ruimtelijke ontwikkelingen in te bedden zetten we in op behoud en versterken van bestaand groen en toevoegen van nieuw groen. De groene ambitie maken we voor elke ruimtelijke ontwikkeling concreet. Met goede aanleg en beheer is de kwaliteit van groen te borgen en de waarde te benutten. We schakelen het beheer van het groen aan de ambitie om meer groen toe te voegen.

Wat gaan we doen

Via het Uitvoeringsplan Groen vergroenen we projecten die we de komende jaren al gaan uitvoeren, maar we initiëren ook nieuwe projecten. Dudok aan het Diep, Schouwburgplein, Grote Markt, Nieuwe Boteringestraat, Damsterplein en vergroening van wijkvernieuwingswijken zijn een aantal plekken die we gaan vergroenen. Nieuwe projecten die we opstarten en waar

we een groene en klimaatadaptieve inrichting nastreven zijn onder andere de Nieuwe Ebbingestraat, Europapark, de Bedumerweg, Hanzeplein en de wijken Vinkhuizen en Hoogkerk-Noord.

Naast deze hebben we nog tal van andere projecten benoemd in het Uitvoeringsplan en het bijbehorende projectenboek. We kunnen niet alles tegelijk gaan oppakken. Om tot de projectenlijst van de Uitvoeringsagenda Groen te komen hebben we op basis van criteria de projecten een score gegeven. Projecten met een hoge score komen sneller in aanmerking voor uitvoering dan de projecten met een lage score. Met het toepassen van de criteria streven we een goede verdeling na tussen de verschillende thema's en ook tussen stad, dorpen en landelijk gebied. De criteria waarop projecten zijn beoordeeld zijn:

- integraliteit: aantal programma's gerelateerd aan het ruimtelijk domein waarmee het een raakvlak heeft;
- klimaatbestendigheid: het project draagt bij aan het oplossen van urgente of ongewenste hittestress- of wateroverlastlocaties;
- realiseren SES (toekomstige GES): het project draagt bij aan het realiseren van de deze structuur;
- gemeenschappelijke doelen landschap: het project draagt bij aan het behalen van doelen van landschapsorganisaties en heeft daarmee draagvlak;
- uitvoeringsgerichtheid: we willen de vergroening gaan realiseren. We vinden projecten waarbij de schop de grond in gaat belangrijker dan visie en ontwerp en beleidsontwikkeling.
- bijdrage van derden: fysieke projecten met betrokkenheid van inwoners en ondernemers, ook projecten waarbij op terreinen van derden een bijdrage aan de doelstellingen wordt geleverd.

De score geeft richting aan het wegzetten van projecten in de tijd. Er zijn aspecten die invloed kunnen hebben op deze planning. Deze aspecten zijn:

- de urgente locaties uit de Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Groningen zijn uiterlijk 2024 aangepakt. Deze locaties zullen dus voorrang krijgen in de planning van projecten;
- reeds lopende projecten zetten we voort. Sommige projecten hebben een looptijd over meerdere jaren;
- sommige projecten zijn al gehonoreerd;
- we voeren een project eerder uit als we werk met werk kunnen maken.

Het kan dus zijn dat een project met een relatief lage score eerder wordt uitgevoerd dan een project met een hogere score. In het Uitvoeringsplan Groen is deze projectenlijst voor de periode 2021-2025 weergegeven. De totale scoringslijst is terug te vinden in het projectenboek. Hierin zijn overigens ook alle projecten gebundeld. Het bevat dus ook projecten die bijdragen aan onze vergroeningsambitie, maar waarvoor we in de periode 2021-2025 niet de middelen hebben om ze ook in die periode uit te voeren.

Deze projecten kunnen mogelijk na 2025 in de uitvoering gebracht worden. Het projectenboek zullen we te zijner tijd ook gaan actualiseren. Daarmee kunnen nieuwe projecten en maatregelen ook een plek krijgen.

Alle projecten en maatregelen die we oppakken in de periode 2021-2025 en de die plek- of gebiedsspecifieke zijn hebben we weergegeven op een projectenkaart. Generieke projecten en maatregelen zijn niet op deze kaart weergegeven.

Groenambities in nieuwe of in planvorming zijnde projecten

In het Uitvoeringsplan Groen is jaarlijks een budget gereserveerd om projecten met een forse klimaat- en groenambitie financieel te ondersteunen. Het gaat daarbij om projecten waarvan ten tijde van het opstellen van dit uitvoeringsplan nog niet of onvoldoende duidelijk was op welke wijze de vergroeningsambitie wordt ingevuld en welke kosten daarmee gepaard gaan. Dit projectenbudget is in te zetten voor de dekking van de forse vergroenings- en klimaatambitie binnen deze projecten. In het uitvoeringsplan staan een aantal richtlijnen genoemd waaraan projecten getoetst worden om in aanmerking te komen voor een bijdrage.

Wat gaan we investeren

De projecten worden in basis gefinancierd vanuit het SIF Groen en het Compensatiepakket Groen & Duurzaam Eelde. Jaarlijks is er 670 duizend euro beschikbaar. In het uitvoeringsplan hebben deze beschikbare middelen gelabeld aan de diverse projecten. Dit doen we door een incidenteel budget te reserveren voor het project of via een investering. Voor de inzet van de middelen van het compensatiepakket Groen & Duurzaam Eelde hebben we de projectenlijst horende bij het raadsbesluit uit 2017 gebruikt.

Het Groninger Water en Riolerings Plan (GWRP) bevat doelstellingen die ook bijdragen aan een robuuster en klimaat adaptieve gemeente. In het in 2019 vastgestelde GWRP zijn drie verzamelbudgetten opgenomen om de doelstellingen uit het GWRP te realiseren. Alle maatregelen die bijdragen aan het vertragen en vasthouden van regenwater en daarmee de afvoercapaciteit op het riool verlagen kunnen gedekt worden uit deze middelen. Via het GWRP is jaarlijks 1,5 miljoen euro beschikbaar voor klimaatadaptatie. Maatregelen als Groene Daken-subsidie, operatie Steenbreek en de pilot klimaat adaptieve opritten worden daaruit bekostigd. In dit uitvoeringsplan zijn daar een aantal projecten aan toegevoegd die bijdragen aan de doelstellingen uit het GWRP en daaruit bekostigd kunnen worden.

Bij de behandeling van de begroting 2021 is een amendement aangenomen waarmee structureel 145 duizend euro beschikbaar komt voor het vergroenen en herwinnen van de openbare ruimte. De middelen besteden we aan groen in wijken waar de komende tijd herinrichtingen van de openbare ruimte zijn gepland. In het amendement wordt een duidelijke koppeling gelegd met de Leidraad openbare ruimte. Naar verwachting is de leidraad in het 2^e kwartaal

van 2021 gereed. Bij de vaststelling van de leidraad zullen we tevens aangeven we hoe deze middelen gaan inzetten. Tevens is er een amendement aangenomen die het gezond opgroeien in een goede onderwijsomgeving bevordert, waarbij vooral wordt ingezet op beweegvriendelijke en groene schoolpleinen. We werken hier een aanpak voor uit. Vanuit het SIF Groen reserveren we jaarlijks 25 duizend euro voor de vergroening van schoolpleinen. De 75 duizend euro uit het programma onderwijs, voortkomend uit het amendement Gezonde en groene schoolpleinen, bundelen we met de middelen die beschikbaar komen via het Uitvoeringsplan Groen waardoor we jaarlijks 100 duizend euro investeren in gezonde en groene schoolpleinen.

Voor een aantal projecten uit het Uitvoeringsplan Groen geldt dat hier nog een nadere uitwerking voor gemaakt moet worden. Vaak zijn dit projecten waarbij wij op termijn bij uw raad terugkomen om voor de uitvoering een krediet aan te vragen.

Groen in gebiedsontwikkelingen

Naast de projecten en maatregelen die voortkomen uit de Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Groningen en het Groenplan Vitamine G, wordt er binnen gebiedsontwikkelingen, wijkvernieuwing en dorpsversterking ook ingezet op vergroening. Uit een globale inventarisatie is op te maken dat binnen de gebiedsontwikkelingen en overige projecten een investering in groen en klimaatadaptatie is te verwachten in de bandbreedte tussen 25 en 35 miljoen euro. Doorgaans hebben dergelijke gebiedsontwikkelingen een zeer lange looptijd van 15 tot 20 jaar, waarbij het zwaartepunt van de investering in groen en klimaatadaptatie, weliswaar afhankelijk van de fasering maar veelal aan het einde van de looptijd plaatsvindt. Deze geraamde investeringen van de gebiedsontwikkelingen vinden dus over een veel langere looptijd plaats dan van dit uitvoeringsplan. Naarmate de gebiedsontwikkelingen of projecten verder worden uitgewerkt zullen deze bedragen concreter worden. In het projectenboek zijn de verschillende gebiedsontwikkelingen nader toegelicht.

Investeringen vervanging groen en bomen

Ook investeren we in het op peil houden van bestaand groen en bomen. Jaarlijks is er ongeveer € 2,3 miljoen beschikbaar voor het vervangen van bomen die om diverse redenen zijn weggefallen en het renoveren van plantvakken. Bij het vervangen van de bomen en renoveren van plantvakken zetten we door soortkeuze in op het vergroten van de biodiversiteit. We gaan met dit geld onze bomenstructuren verbeteren waarbij we zullen inzetten op het vervangen van zieke kastanjes en essen en het vervangen van boomstructuren die als gevolg van stormschade zijn aangetast. Daarnaast gaan we verder met het vervangen van populieren en wilgen in de wijken Beijum en Lewenborg en zullen we in een aantal straten bomen met een slechte conditie vervangen door nieuwe bomen. Bij het vervangen van bomen is ons uitgangspunt altijd kwaliteit boven kwantiteit. Dit betekent dat we de

bomen bij aanplant meer ondergrondse groeiruimte geven en extra voorzieningen treffen om de bomen beter te laten groeien. Als we hierdoor minder bomen kunnen terugplanten in een straat dan planten we de overige bomen op een andere plek in de stad terug.

Wat doen we nog meer

Naast de projecten uit het Uitvoeringsplan Groen ondernemen we in het kader van de Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Groningen ook tal van activiteiten. Het focust zich aan de ene kant op het doen van nadere onderzoeken en verdere duiding van de data en informatie die zijn voortgekomen uit de stresstesten. De nadere onderzoeken geven ons de handvatten om inzichtelijk te krijgen welke specifieke fysieke maatregelen we kunnen nemen voor elke urgente en onwenselijke wateroverlast locaties. Op het gebied van droogte voeren we bijvoorbeeld een onderzoek uit naar bijvoorbeeld het beperken van veenoxidatie in Meerstad-Noord. We blijven ook inzetten op samenwerking met inwoners, bedrijven en organisaties. Later dit jaar hebben we een aantal klimaatambassadeurs die aanspreekpunt en inspirator zijn voor klimaatgerelateerde vraagstukken in de wijk waar zij wonen. Dit pakken we samen op met de Groene Burgemeester, die verbinden van inwoners en het promoten van groene initiatieven tot een van zijn speerpunten heeft gemaakt. In regionaal verband verkennen we met andere overheden en waterschappen de gezamenlijke aanpak klimaatadaptatie. Dit zal in 2021 resulteren in een Regionale Adaptatie Strategie (RAS). We investeren in de risicodialogen met diverse partijen. Door het gesprek te voeren met wooncorporaties, bedrijvenverenigingen, zorginstellingen, scholen, nutsbedrijven en Veiligheidsregio Groningen informeren we, zorgen we voor bewustwording en activeren we hen om samen te werken in onze ambitie tot een klimaatbestendige gemeente in 2050.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.